

Maade efter Ministerens personlige og individuelle Betragtning af de paagjældende Forhold. Men det er høist beklageligt og sorgeligt at give en Lov, hvorved man bliver stillet paa den Maade, at Enhver, der læser den, maa sige sig selv: Naar Du har læst den, saa er Du akkurat lige floj, thi det beror tilfaldt paa Indenrigsministeren, om denne Lov skal faae Stort at betyde eller ikke. Jeg skal ikke for Diebliffet udtale mig videre, idet jeg haaber, at den ærede Minister vil se, om det er muligt for ham, hvad jeg ikke tror, at det er, men at han i alt Fald vil forsøge paa at vise, om jeg har misforstaaet det Usikre og Uklare i disse Bestemmelser.

Indenrigsministeren: Jeg har naturligtvis ikke ventet, at jeg hos det ærede Medlem, der nys havde Ordet, skulde finde nogen gunstig Bedømmelse af dette Lovforslag, thi det var mig jo klart nok, at han ikke derigjennem maatte kunne se sine eller sine Benægners Forventninger opfyldte i saa stort et Maal, som han maasse har gjort Regning paa. Naar det ærede Medlem imidlertid har ment, at der er en ganske overordentlig Forskjel paa min Stilling til det Lovforslag, som ifjor forelaa, og det, som nu af mig er blevet forelagt i Aar, saa kan jeg dog ikke sige Andet end, at det forekommer mig, at han i adskillige og meget væsentlige Punkter tager fejl. Jeg skjønner nemlig ikke rettere end, at saa at sige Alt, hvad jeg gif ind paa ifjor, ogsaa har været optaget i dette Lovforslag, saa vidt som det overhovedet var muligt for at føre det igjennem. Det ærede Medlem maa aldeles ikke forglemme, at der foreligger en Udvalgsbetænkning, der er afgiven af det andet Thing, og at denne Udvalgsbetænkning ved Lovforslagets Behandling i det andet Thing er funden at maatte endnu yderligere indskrænkes, at altsaa dermed ogsaa Lovforslaget maatte modtage en yderligere Indskrænkning, end det allerede var flet i Udvalgets Betænkning. Jeg skjønner ikke rettere end, at man i §. 2 vil finde, at Regtelse af Bevillingsmyndigheden er flet for Godseiernes Vedkommende. Jeg skjønner heller ikke rettere end, at Parcellernes Fæstepligt er fastholdt i Lovforslagets § 4, og

det ærede Medlem vil jo ikke kunne benegte, at i Regjeringsforslagets daværende § 5 ogsaa var opretholdt Bestemmelsen om Torvelodderne. Hvad Enkerne angaar, da vil det ærede Medlem maasse ikke glemme, at det ifjor i Landsthinget nedsatte Udvalg ikke tog i Betragtning i Betænkningen at udtale, at det var et ligefrem Retsbrud, som der her var Spørgsmaal om. Man vil da altsaa ikke kunne forlange, at jeg, naar jeg tænkte paa at skulle føre et saadant Forslag igjennem i det andet Thing — og uden at dette skete, kunde det jo heller ikke hjælpe — skulde optage en Bestemmelse, der i Dvrigt ikke har nogen særdeles praktisk Betydning, en Bestemmelse, som af det andet Things Udvalg og — hvad jeg tror at turde paasta — i temmelig god Overensstemmelse med Thingsets Flertal var betegnet som et Retsbrud. Hvad angaar Spørgsmaalet om Stamhuse og Lehn, da har jeg udeladt det, fordi jeg virkelig fandt, at det ingen Verdens Ting havde at betyde, og det ikke forekom mig, at der var nogen Dpfordring til at fremsætte en Bestemmelse i et Lovforslag, som med største Betthed indeholdt Anvisning paa, hvorledes man bedst skulde omgaa den. Naar nu det ærede Medlem har ment, at det er saa overordentlig Lidt, der bydes, da vil jeg sige, at han for saa vidt har Ret, naar man vil betragte Lovforslaget ligeoverfor de Godseiere, der ere villige til at sælge, der ere villige til at følge den Dpfordring, som Lovgivningen nu igjennem et Aarhundrede har anvist som den, hvorigjennem man maatte ønske at se Fæsteforholdet hævet. Ligeoverfor disse Godseiere skal jeg indrømme, at Lovforslaget ikke har nogen særdeles stor Betydning; men naar jeg betragter Lovforslaget ligeoverfor de Godseiere, der ville beholde deres Fæstegods, da tror jeg ikke, at det ærede Medlem har Ret, naar han mener, at det er saa godt som Intet, der bydes, og dersom han vil konsulere Forhandlingerne i det andet Thing, saa vil han i alt Fald se, at man der betragter det som overmaade Meget; ja saa Meget, at man overhovedet værgrede sig ved at gaa ind derpaa. Min Betragtning i denne Henseende har været, at jeg har sluttet mig til den Tanke, at Fæstevæsenet, trods alle dets gode Egenskaber og trods det,